

Також, можливості як штатних, так і позаштатних трудових ресурсів збільшуються завдяки застосуванню комп'ютерів та програмного забезпечення. У сумі ці тенденції ведуть до зміни формату практично всієї роботи та переосмислення підходів до планування персоналу.

Отже, можна зробити висновки, що основна трансформація системи управління персоналом в умовах цифрової економіки полягає в тому, що кадри та їх знання стають основним ресурсом підприємства. Система управління персоналом організацій потребує подальшого вдосконалення методів роботи з персоналом та впровадження ефективного зарубіжного досвіду та цифрових технологій.

Використані джерела:

1. Каницур І. Г., Кононова О. Є., Хмарська І. А. Управління персоналом в умовах цифрової економіки. *Економіка та держава*. 2022. № 2. С. 103–108.

2. Бойда С. Інноваційні підходи до управління підприємствами в умовах діджиталізації економіки. *Економіка та управління підприємствами*. Випуск I (85), 2022. С. 72–81.

Манжула Є. В.,
НПУ імені М. П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ ДЛЯ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

З початком повномасштабної війни, розв'язаної росією проти України, наша держава опинилась в дуже складній ситуації. Ворог, крім безпосередніх бойових дій проти Збройних Сил України, вбиває мирне населення, руйнує міста і села, знищує інфраструктуру. Тому, задля перемоги вкрай важливим є не лише зміцнити військовий потенціал, а й втримати економіку країни, створити

умови аби бізнес міг працювати наповнюючи бюджет, забезпечуючи робочі місця, насичуючи ринок необхідними товарами і послугами. Так, з перших тижнів протистояння російській агресії, урядом було прийнято рішення адаптувати податкове навантаження і податкові правила до воєнних умов з метою сприяння виживанню підприємницького сектору.

З березня Верховною Радою прийняті закони України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» № 2115-IX від 03.03.2022 [1], «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» № 2118-IX від 03.03.2022 [2], «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» № 2120-IX від 15.03.2022 [3], «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» №2142-IX від 24.03.2022 [4]. Згідно яких було відтерміновано сплату податків, подання звітності, запроваджено мораторій на всі види податкових перевірок та звільнено від відповідальності тих, хто не зміг вчасно сплатити податки. Також скасовані мита і ПДВ на імпорт, дозволено фізичним особам – підприємцям (ФОПам) першої та другої груп не сплачувати єдиний податок, ФОПи третьої групи на спрощеній системі отримали можливість платити 2% від доходів замість 5%, ФОПи як на спрощеній, та і на загальній системі оподаткування, особи, які провадять незалежну професійну діяльність та члени фермерського господарства були звільнені від сплати ЄСВ за себе (ця норма почала діяти з 1 березня 2022 року і буде припинена через рік після закінчення воєнного стану). Великим компаніям з річним оборотом до 10 млрд грн дозволили перейти на спрощену систему оподаткування і платити 2% з доходу на місяць, а з квітня ліміт щодо обороту взагалі прибравли. Задля забезпечення стабільності на ринку пального скасували акцизи та знизили ПДВ. Для підтримки компаній з

видобутку природного газу, з травня їм дозволено сплачувати ренту під час продажу газу, а не при закачуванні його в сховища як це було раніше. Від сплати екологічного податку за 2022 рік були звільнені платники, які зареєстровані на територіях, де ведуться чи велися бойові дії або які тимчасово окуповані росіянами. З 1 березня скасовано плату за землю (земельний податок та орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності), дана норма буде діяти до 31 грудня року, наступного за роком, у якому скасують воєнний стан. З червня були запроваджені податкові пільги для індустріальних парків (передусім це звільнення від оподаткування ПДВ та ввізним митом імпорту нового обладнання, звільнення від податку на прибуток протягом десяти років та надання права органам місцевого самоврядування встановлювати пільгові ставки податку на нерухомість і плати за землю). Для створення сприятливих умов для надання благодійної допомоги під час війни парламент передбачив податкові пільги для організацій, які надають благодійну допомогу. Так, пальне, передане ЗСУ або ТРО, а також як гуманітарна допомога не підлягає оподаткуванню ПДВ. Не оподатковується податком на доходи фізичних осіб та військовим збором цільова благодійна допомога, надана учасникам бойових дій та особам, які проживають на території бойових дій, вимушеним переселенцям та особам, які постраждали від нападу РФ. Крім того, дозволено отримувати податкову знижку в обсязі благодійної допомоги на суму не більше 16% річного доходу та відносити благодійну допомогу на витрати у 2022 році. А з вересня звільняють від оподаткування благодійну допомогу, виплачену членам сімей поранених та загиблих учасників бойових дій.

Загалом заходи держави допомогли бізнесу перейти на військові рейки та пристосуватись до нових умов існування.

На сьогоднішній день економічна ситуація в країні залишається вкрай важкою, дефіцит коштів вимірюється мільярдами доларів на місяць. Завдяки фінансовій підтримці міжнародних партнерів, Україна може покривати значну

частину соціальних видатків, проте на фінансування оборони та безпеки міжнародна допомога не йде [5]. Саме тому податкові доходи держави мають велике значення, адже за їх рахунок йде фінансування оборонного сектора. Тож урядом було прийнято рішення скасувати частину запроваджених пільг раніше (до завершення дії воєнного стану або стану війни): на початку травня повернули деякі види перевірок, зокрема ті, які здійснюються за зверненням самих платників податків; з липня повернули ПДВ на імпорт і мито; були також повернуті акцизи на пальне (хоча їх розмір зменшили), при цьому знижена ставка ПДВ залишилась без змін [1; 2].

Багато критики серед економістів, юристів і самих урядовців сьогодні спрямовано щодо дозволу переходити великим підприємствам на спрощену систему оподаткування (2% від обороту). Як зазначається в дослідженнях дана норма вигідна лише для високорентабельних галузей, які б і так змогли вижити. Натомість для підприємств з незначним прибутком або які його не мають взагалі – даний перехід не вигідний. Адже базою оподаткування за спрощеною системою є дохід, а не прибуток. Крім того нерозуміння викликає й те, що у середині квітня парламент дозволив перехід на 2-відсоткову систему особам, які організовують азартні ігри, виробляють та продають ювелірну продукцію, займаються фінансовою діяльністю. Таке рішення знизило податкові платежі тоді, коли в цьому не було необхідності, адже підприємства, які зазнали збитків, і так не платили б податок на прибуток, а розширювати спрощену систему на всіх у довгостроковій перспективі шкідливо і для бюджету, і для розвитку бізнесу [5].

Податкові пільги, запроваджені урядом, з одного боку, захистили підприємницький сектор, але, з іншого, зменшили надходження до бюджету. Тож сьогодні слід більш виважено підійти до перегляду даних норм і по трохи готувати бізнес до повернення до звичайної системи оподаткування.

1. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: Закон України від 03.03.2022 року № 2115-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану: Закон України від 03.03.2022 року № 2118-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#Text>

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 року № 2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>

5. Гришко А., Бетлій О. Податкові послаблення для парків, ФОПів та інших під час війни. Що залишити, а що переглянути? Економічна правда. 18 жовтня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/10/18/692753/>

*Карпюк І. В.,
НПУ імені М. П. Драгоманова,
м. Київ, Україна
Гальчич І. П.,
НПУ імені М. П. Драгоманова,
м. Київ, Україна*

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Сьогодні, в «осьовий час» зміни тисячоліть та цивілізацій, трансформаційних процесів та комплексної перебудови міжнародного економічного простору, Україна знаходиться на перехресті свого ключового